

evropský
sociální
fond v ČR

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

DIGITÁLNÍ UČEBNÍ MATERIÁL

Název projektu	Šablony v SZŠ Příbram
Registrační číslo	CZ.1.07/1.5.003/34.0933
Název materiálu	<i>Práce s texty – výchova ke čtenářství</i> VY_32_INOVACE_CJ.3.19 Autoři a jejich díla – charakteristika a poznávání
Vyučovací předmět	Český jazyk a literatura
Tematický okruh	Závěrečné opakování literatury
Autor	Mgr. Alena Šimůnková
Škola	Střední zdravotnická škola a Vyšší odborná škola zdravotnická, Příbram I, Jiráskovy sady 113
Datum vyhotovení	duben 2014
Datum a místo ověření	10. 4. 2014 - obor Zdravotnické lyceum, třída 4.ZL
Anotace	Materiál je určen pro žáky 4. ročníků středních škol pro závěrečné opakování a shrnutí literárního učiva. Je určen pro přípravu k maturitní zkoušce. Slouží především k samostatné práci s textem. Žáci nemohou používat další zdroje, jde o zjišťování, jaký mají celkový přehled o české a světové literatuře. Do pracovního listu jsou zařazena významná díla a významní autoři – předpokládá se, že tuto znalost by absolvent čtyřletého maturitního studia měl mít.
Metodický pokyn	Aktivita – pracovní list - přímá práce žáků – cca 30 min.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Pokuste se na základě charakteristiky poznat, o jakého významného českého či světového autora jde:

- A)** Český autor konce 19. a počátku 20. stol., který vyšel z idejí anarchismu a pro své protiválečné přesvědčení byl i vězněm. Po návratu z 1. světové války zanechal politické aktivity a věnoval se celé literatuře. Básník, prozaik i dramatik. Po válce se přiklonil k vitalismu – jeho poezie i próza jsou plné smyslového okouzlení láskou a přírodou. V jednom svém dramatickém díle řeší problém věkově nerovného milostného vztahu (starší žena, mladší muž).
- B)** Český prozaik, dramatik i režisér 1. pol. 20. stol. (tragicky zemřel za 2. světové války). Proslul v české literatuře jako tvůrce osobitého jazykového stylu. V jednom svém díle kritizuje maloměstské poměry, ale formou humoristického poetického vyprávění, jiné jeho dílo se vrací do středověku. V těchto prózách je potlačena dějovost, důležitá je emocionální a poetická složka díla.
- C)** Světový autor doby renesance, tvůrce parodie na rytířské romány. Vytvořil svérázný literární typ člověka, který jde za svými sny, bojuje za čest a spravedlnost, nakonec však ztroskotává a procítá ze svých snů, které nelze v jeho době uskutečnit.
- D)** Světový básník, prozaik, dramatik a filozof přelomu 18. a 19. stol. Byl i politikem a věnoval se studiu přírodních věd. Opakovaně pobýval i v Čechách. Jedna jeho kniha pojednává o precitlivělém mladém člověku, který řeší své citové problémy sebevraždou. Ve svém nejvýznamnějším díle řeší otázku důležitosti morálky a upřednostňování zájmů ega nad zájmy společenskými.
- E)** Významný světový básník, prozaik i dramatik, šlechtic, který velmi silně prožívá národně osvobozenecké hnutí evropských národů na počátku 19. stol. Díky svému svobodomyšlnému dílu byl nucen i pobývat ve vyhnanství a zemřel v souboji. Z jednoho jeho díla je velmi známý dopis zamilované dívky své láse.
- F)** Český autor 1. pol. 19. stol., divadelník, spisovatel, kritik i novinář. V jednom svém dramatickém díle zobrazil typ talentovaného a citlivého člověka, který je schopen se uplatnit i v cizině, ale podléhá touze po slávě a bohatství.
- G)** Český básník 1. pol. 20. stol., jehož talent se nestačil rozvinout, protože zemřel velmi mladý a na hrob si napsal svůj epitaf. Ve svých básních vyjadřuje lásku k prostým věcem, které nás obklopují, ale je zde patrná i touha po sociální spravedlnosti.
- H)** Světový autor doby renesance. Geniální básník, který vystudoval fakultu svobodných umění, ale rozhodl se žít bohémským životem. Byl několikrát vězněm a hrozil mu i trest smrti. Ve svých dílech se dokázal vysmát sobě i společnosti, plně prožitého pozemského života si cení více než blaženého posmrtného života.
- I)** Světový spisovatel 20. stol., filozof a publicista, který odmítl Nobelovu cenu. V popředí jeho zájmu je zachycení jedince v extrémních situacích ohrožení života, otázka zodpovědnosti člověka za své činy. Je představitelem i jednoho významného filozofického směru.
- J)** Český básník 20. stol., jeden z neoriginálnějších a filozoficky zaměřených autorů. V 50. letech 20. stol. nesměl publikovat, ale pak se do literatury vrátil. Ve svém významném díle vede dialog s jednou Shakespearovou postavou.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Určete autory těchto ukázek:

- 1) *Já u pramene jsem a žízň hynu,
horký jak oheň, zuby drkotám,
dlím v cizotě, kde mám svou domovinu,
ač blízko krbu, zimnici přec mám*

*já sílu mám a žádný prospěch z ní,
srdečně přijat, každým odmítán...*

- 2) *Nezemru já od práce,
nezahynu bídou,
nezalknu se v oprátce
skončím syfilidou...*

- 3) *Občan zvyklý na pořádek –
bylo to v prosinci –
především jsem si obul punčochy
v slavné asistenci.*

*Pak jsem teprv četl psaní –
však ho tuhle mám –
rozumíš-li ouřední němčině,
přečti si ho sám...*

4)

*Po modrém blankytu bělavé páry hynou,
lehounký větřík s nimi hraje;
a vysoko – v daleké kraje
bílé obláčky dálným nebem plynou,
a smutný vězeň takto mluví k ním:
„Vy, jenž dalekosáhlým během svým
co ramenem tajemným zemi objímáte,
vy hvězdy rozplynuté, stíny modra nebe,
vy truchlenci, jenž rozsmutnivše sebe,
v tiché se slzy celí rozplýváte,
vás já jsem posly volil mezi všemi...*

- 5) *Znaven tím vším, já chci jen smrt a klid,
jen nevidět, jak žebrá poctivec,
jak pýchou dme se pouhý parazit,
jak pokříví se každá čistá věc,
jak trapně září pozlátka všech poct,
jak dívčí cudnost brutálně rve chťič,
jak sprostota se sápe na slušnost,
jak blbost na schopné si bere bič...*

ŘEŠENÍ:

- A) Fráňa Šrámek
- B) Vladislav Vančura
- C) Miguel de Cervantes y Saavedra
- D) Johann Wolfgang Goethe
- E) Alexandr Sergejevič Puškin
- F) Josef Kajetán Tyl
- G) Jiří Wolker
- H) Francois Villon
- I) Jean-Paul Sártré
- J) Vladimír Holan

- 1) Francois Villon
- 2) František Gellner
- 3) Karel Havlíček Borovský
- 4) Karel Hynek Mácha
- 5) William Shakespeare

Použité zdroje:

SLANAŘ, Otakar. *Čítanka 1 (k Literatuře – přehledu SŠ učiva)*. 1. vydání. Třebíč: Petra Velanová, 2006. 207 s. ISBN 80-902571-8-6

KOSTKOVÁ, Markéta. *Čítanka 2 (k Literatuře – přehledu SŠ učiva)*. Dotisk 1. vydání . Třebíč: Petra Velanová, 2006. 207 s. ISBN 80-902571-9-4

MAŠKOVÁ, Drahúše. *Čítanka 3 (k Literatuře – přehledu SŠ učiva)*. 1. vydání. Třebíč: Petra Velanová, 2006. 207 s. ISBN 80-86873-00-5

POLÁŠKOVÁ, Taťána. *Literatura: přehled středoškolského učiva*. 2. upravené vydání. Třebíč: Petra Velanová, 2006. 207 s. ISBN 80-902571-6-X

Pokud není uvedeno jinak, jsou použité objekty vlastní originální tvorbou autorky.